

TEORETICKÁ VÝCHODISKA HOSPODÁŘSKÉ POLITIKY

NÁZORY NA HOSPODÁŘSKOU POLITIKU

○ Liberální

- malé zásahy státu do ekonomiky, vše zajistí tržní mechanismus - fyziokraté, klasikové, neoklasikové, ordoliberalismus, monetarismus, ekonomové strany nabídky, noví klasikové, škola veřejné volby

○ Intervencionistický

- značné zásahy státu do ekonomiky - merkantilismus, keynesiánství a všechny směry z něho vycházející, teorie plánování, noví keynesiánci
- krajní intervencionismus – marxistická koncepce

ČASOVÉ DĚLENÍ HP

- **období předkeynesiánsky orientované hospodářské politiky** - merkantilismus, klasikové, neoklasikové, německá historická škola, institucionalismus, teorie plánování
- **keynesiánská hospodářská politika (30.léta-začíná se hovořit o hospodářské politice jako o samostatné vědní disciplíně)** - keynesiánství a školy z něj vycházející, ordoliberalismus
- **hospodářská politika aplikovaná po selhání keynesiánsky orientované hospodářské politiky (70.léta - období stagflace)** - monetarismus, ordoliberalismus, škola ekonomie strany nabídky, noví klasikové, noví keynesiánci, škola veřejné volby, nová institucionální ekonomie)

MERKANTILISMUS

15. – 18. stol.

Evropa (zámořské objevy)

J.Bodin, D.Hume, T. Mun, J.B.Colbert

- Intervencionistický směr
- Merchant = obchodník se zahraničím
- Zdrojem bohatství národa je hromadění peněz
 - **Raný** – jediné bohatství jsou peníze → zákaz vývozu peněz
 - **Pozdní** – „peníze jsou prostředek k získání dalších peněz“ → orientace na zahraniční obchod a přebytek platební bilance
- T. Mun – „Bohatství Anglie v zahraničním obchodě“

FYZIOKRATISMUS

17. – 19. stol.

Francie

J. Law, R. Cantillon, F.
Quesnay

- liberální směr
- idea přirozeného řádu
- zdrojem bohatství je zemědělství a těžební činnost
- preference soukromého vlastnictví, přeceňování práce související s přírodou
- Minimální úloha státu:
 - Chránit přirozený řád
 - Zabezpečit vzdělávací výchovu
 - Zabezpečit veřejné práce – budování cest a průplavů

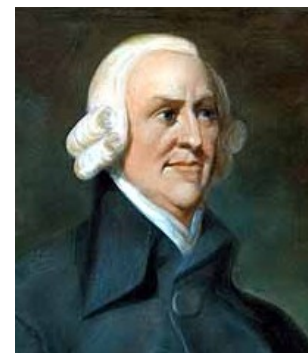
KLASICKÁ ŠKOLA

18. – 19. stol.

Anglie

A. Smith, T.R.Malthus, D. Ricardo, J.B. Say, J.S.Mill

- Liberální směr
- Zdrojem bohatství národa je práce, zahraniční obchod a dělba práce
- Sayův zákon trhu
- Koncepce „neviditelné ruky trhu“
- Stát má plnit 3 základní funkce:
 - Chránit společnost před násilím a vnějším napadením
 - Chránit každého člena společnosti před nespravedlností a útlakem ze strany druhého
 - Budovat a udržovat některé veřejné práce a díla veřejné instituce

NĚMECKÁ HISTORICKÁ ŠKOLA

19. – poč. 20. stol.

Německo

F. List, W. Rosher, B
Hildebrand, M. Weber

- kritikové klasiků,
- neexistuje přirozený řád, ale mnoho ekonomických řádů poplatných historickému vývoji v každé zemi
- Starší historická škola
- Mladší historická škola
- „výchovní protekcionismus“

NEOKLASICKÁ ŠKOLA

19. – poč. 20. stol.

A. Marshall, V.
Pareto, A. C. Pigou

- Liberální směr
- Vychází s marginální revoluce
- Její představitelé se zabývali teorií rovnováhy
- Marshall (dílčí rovnováha)
- Pareto (celková rovnováha)
- Pigou (zakladatel teorie blahobytu)

INSTITUCIONALISMUS

Přelom 19. a 20. stol.

USA

B. T. Veblen, J. K. Gailbraith

- Kritika neoklasiků
- Zájem o fungování institucí jako norem společenského chování
- Interdisciplinární přístup – intergrace společenských věd
- Úloha velkých institucí: korporace, odborové organizace, vládní byrokracie
- **Nová institucionální ekonomie** (Coase, North) – zahrnutí neoklasické ekonomie, která je založená na racionálním chování „ekonomického člověka“

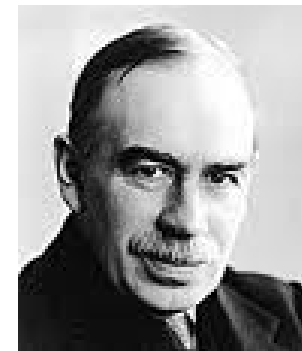
TEORIE PLÁNOVÁNÍ

- Specifická a do jisté míry extrémní ukázka intervencionismu
- Dva typy
 - Centrální plánování (rozvíjí se po roce v1917 v Rusku)
 - Ekonomické plánování
 - A) Imperativní plánování (hitlerovské Německo)
 - B) Indikativní plánování (Francie, Japonsko)

KEYNESIÁNSTVÍ

- Intervencionistický směr
- Od 30. let 20. století
- J. M. Keynes (Obecná teorie zaměstnanosti, úroků a peněz – 1936)
- Byl pro státní zásahy do ekonomiky, stimulace agregátní poptávky
- V USA aplikováno jako New Deal, v Británii stop-go policy
- Klíčová úloha fiskální politiky
- Zpochybnění každoroční vyrovnanosti SR, plná zaměstnanost, politika levných peněz

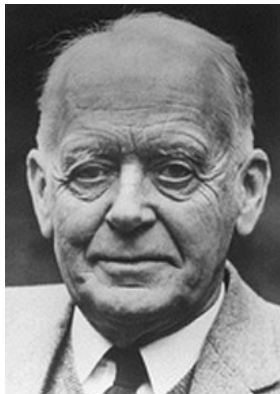
ORDOLIBERALISMUS

- Německo po 2. světové válce
- W. Eucken – rozlišuje hospodářskou politiku řádu a hospodářskou politiku procesu
- Propaguje sociálně tržní hospodářství
- Akcent na vytvoření dokonalé konkurence – cenového systému

NEOKLASICKÁ SYNTÉZA

- Propojení keynesiánství a neoklasické ekonomie
- Intervencionistický směr
- Celková rovnováha - IS-LM model
- Optimální kombinace π a u pomocí AD
- J. R. Hicks, P. A. Samuelson (60. léta)

MONETARISMUS

- 70. léta 20. století
- Liberální směr (Chicagská škola)
- M. Friedman
- Důraz na automatické tržní mechanismy, které samy udržují ekonomiku ve stavu optimálního využívání zdrojů
- Doporučovali proporcionální růst peněžní zásoby k růst potenciálního produktu (kvantitativní teorie peněz)
- HP rámec by měl garantovat
 - Svobodu vlastnických práv
 - Tvorbu konkurenčního prostředí

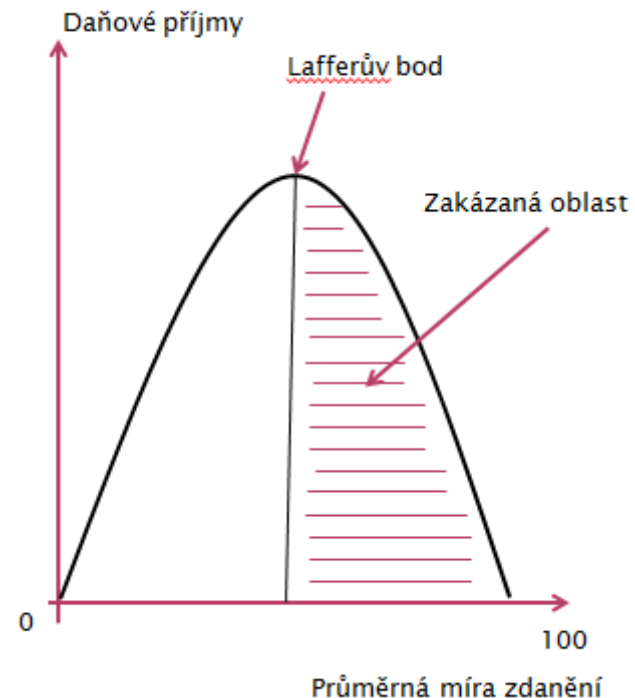
EKONOMIE STRANY NABÍDKY

konec 70. let

USA

A. Laffer

- Podpora ekonomiky prostřednictvím stimulace agregátní nabídky
- Doporučuje snižování daní
- Praktické uplatňování v USA selhalo (výrazné státní deficity)

ŠKOLA VEŘEJNÉ VOLBY

- Od 70. let 20. století
- Lidé se chovají racionálně nejen v oblasti ekonomie, ale také v politické oblasti
- Zabývá se formami selhání státu
- J. M. Buchanan
- Rozbor chování zájmových skupin a lobbying

ŠKOLY RACIONÁLNÍCH OČEKÁVÁNÍ

- Od 70. let 20 století
- Muth, Lucas, Barro
- Nové přístupy k hospodářské politice – nová klasická makroekonomie (neúčinnost očekávané HP) versus noví keynesiánci (malá účinnost očekávané HP)
- Rozporuplná účinnost neočekávané HP
- Adaptivní versus racionální očekávání

Děkuji za pozornost a
přeji hezký den

